

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

TORONTO, 22 MAREC — 1. APRIL, 1958

STEVILKA 4 — NUMBER 4

LETNIK IX. VOLUME IX.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA "SLO-
VENSKE DRŽAVE" ŽELITA
VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM,
SOMISLJENIKOM, PRIJATELJEM
IN SPLOH VSEM SLOVENCEM IN
SLOVENKAM SIROM SVETA,
PREDVSEM PA ONIM V DOMOVNI,
NIZADVOLJNE IN VESELE
VELIKONOČNE PRAZNIKE

Vsem Slovincem in Slovenkam, doma v
Sloveniji in na tujem, želi vesel
praznik Vstajenja —
Glavni odbor slovenskega
državnega gibanja

Ob prazniku Vstajenja

Katoliški svet slavi praznik Vsta-
jenja. "Aleluje, vstal je, niga tu-
kaj" zmagoslavno odmeva pod ob-
ki katedral in preprostih misijon-
skih kapele.

Kako je v Sloveniji, naši domo-
vini? V "nebesih pod Triglavom"?
Moj Bog, stalni Veliki petek. Ne
mojo zvonovi kot nekdanj, se rapne
za Veliki petek morda molčijo. Ali
za Slovenijo res ne bo Velike
noči? Ali so naši bratje in sestre
res obsojeni na večno suženjstvo?

Velika noč vliva novo upanje!
"Ni vam dano vedeti ne ure in
ne dneva", pravi Gospod. Prikrilo
nam je, kdaj tudi temu drobemu
zrcu sredi Evrope napoči dan svo-
bode, dan vstajenja.

Bog nikogar ne sili k odločitvam.
Človek ima prosto voljo. Svobodno
naj odloča. Izbira naj med življen-
jem in smrtjo.

Slovenci smo si izbrali življenje.
Nečemo umreti! Skozi tisoč let so
nas tlačili k tlom. Skozi tisoč let
so nam dopovedovali, da nimamo
pravice pod svobodnim soncem.
Nismo verjeli! Upirali smo se. Pa
še kako žilavo! V najtežjih trenut-
kih smo ostali na površju!

Veliki petek je za nas le preisk-
kušnja naše narodne zrelosti. Če
posamezniki odpadajo, kupljeni za
Judejeve groše, kaj zato? Posamez-
nik je sicer del naroda, boli nas
njegova zabloda, a večina ni. Ve-
čina pa misli na bodočnost. Pod
križem, ki mu ga je naložil rdeči
nasilnik, omahuje, a veruje, da bo
konec tudi tega!

Velika noč nam daje upanje!
Vstal je! Križali so ga, izdali so
ga lastni rojaki, več jim je bil
"cezar" kakor rojak Sin Božji. Tre-
nutno je sila in laž slavila zma-
goslavje, da je lahko pozneje tem
lepše zavela krščanska pomlad na-
rodov.

Slovenci! Kjer koli smo, razte-
peni sirom sveta, seme malega a
odpornega naroda, ne klonimo pod
bremenom Velikega petka! Nosimo
bremne, stisnimo pesti, zaupajmo v
Njega, ki je vstal. Njegovo Vsta-
jenje naj nam bo v bodrilo za našo
dejavnost!

Le tisti, ki se bore, ne klonejo
v težkih urah, neomajno verujočo
in upajo, zmagojo! Slabiči, dvo-
ličneži in hlapiči propadejo. Mi pa
nismu hlapiči, ampak svobodni lju-
dje, ki imamo svobodni prostor pod
svobodnim soncem. Priporiti sig-
moramo! Zato na delo! Kvišku srca
v upanju na slovensko Velikonoč!
Mirko Gerčič

Slovenskim umetni- kom v spominsko knjigo

Če bi sou, ravnatelj franco-
skega muzeja moderne umetnosti v
Parizu, je ob svojem nedavnem
obisku v Ljubljani zapisal v spom-
insko knjigo Moderne galerije:
"Na tem mestu bi hotel sloven-
skim prijateljem izraziti doživet in
raščočuten užitek, ki sem ga imel
ob prvem stiku s slikarstvom nje-
hove dežele. Njegova najbolj zna-
čilna poteza se mi zdi nežna in
plemenita skromnost, skromnost,
to odliko mikavnosti in subtilne
poezije začitimo že v šoli sloven-
skih impresionistov, kateri je tako
težko določiti mesto v evropskem
impresionizmu in ki se kaže kot
izvirni in skladen pojav, kot nekaj
čisto posebnega."

Odlikovanje sloven- skega slikarja Spacala

Uprava najbolj reprezentativne
italijanske umetnostne razstave
"Biennale" v Benetkah je povabila
letos iz Trsta samo dva umetnika,
da sodelujeta na razstavi. Eden teh
je slikar Lojze Spacal.

"Zlati osel" v avstrij- skih taboriščih

Že stara modrost je vedela pove-
dati, da more "zlati osel" preple-
zati tudi najvišji zid. Avstrijski
nepolitični tehnik Agrarpost poro-
ča 1. marca 1958 o primerih pod-
kupovanja v taborišču Wagner. Ka-
kor je znano, se skuša Avstrija
znebiti kar se da veliko beguncev
na ta način, da jih razglasi za
"nepolitične begunce" in jih vrne
v Jugoslavijo. Ob prilike take iz-
ročitve je avstrijski obmejnik oro-
žnik opazil, da nekaka gospa razbur-
jeno gestikulira in zmerja v slo-
vensščini. Vprašal je enega jugo-
slovenskih carinikov, ki je govoril
tudi nemško, kaj je na stvari. Po-
vedal mu je, da se žena razburja,
ker je dala v taborišču Wagner vodji
avstrijske patrolne Averju 1800 šil-
lingov, pa jih ni dobila nazaj, ko
so jo vrnili. Avstrijski orožnik je
poročal o dogodku. Preiskava je
dognala, da je Alfred Auer proti
podkupnini, ki jo je delno pošiljal
naprej v Gradec komisarju dr. Hol-
lerju, preskrbel mnogim pravico
azila. Kdor je bil brez sredstev, na
Auerjevo pomoč seveda ni mogel
računati.

Razdelitev Prešer- novih nagrad v Ljubljani

Predsednik upravnega odbora
Prešernovega štada v Ljubljani,
ki podeljuje vsako leto najvišje
državne nagrade kulturnim in jav-
nim delavcem za njihove storitve,
je letos razdelil naslednje Prešer-
nove nagrade:

Pisatelj Lojze Kraiger, ki je v
svojem 50-letnem pisateljskem de-
lu prispeval znaten delež k sloven-
ski umetniški ustvarjalnosti. Nag-
rada mu je bila podeljena v zvezi
z njegovim 80-letnim življenjskim
jubilejem.

Pisatelj Beno Zupančič je bil
nagrajen za svoj roman "Sedmina"
iz vojne dobe. — Nagrado za likov-
no umetnost je prejel slikar Marij
Pregelj, ki je zasnoval monumental-
ni mozaik v Delavskem domu v
Trbovljah. Med poustvarjalnimi
umetniki je gledališki igralec Lojze
Potokar prejel nagrado za svojo na-
slovno vlogo v Platonovi igri
"Sokratovi poslednji dnevi". — Po-
memben dogodek v slovenskem gle-
dališču je bila predstava izvirne
slovenske opere "Črne maske" po-
kojnega skladatelja Marija Kogojca.
V tej zvezi je komisija podelila
nagrade dirigentu Samu Hubadu,
ki je opero glasbeno vodil, pevcu
Samu Smerkolju za glavno vlogo
v njej in režiserju Hinku Leskove-
šču, ki je delo postavil na oder.
Med Prešernove laureate je bil letos
prištet nadalje politik Edvard Kar-
delj za svojo knjigo "Razvoj slo-
venskega narodnega vprašanja", ki
je izšla prvič že pred drugo svetov-
no vojno, a jo je avtor sedaj pre-
dedal in prilagodil novim razme-
ram. Končno je prejel nagrado za
svoje delo "Književnost in družba"
novodobni politični filozof Boris
Ziherl.

Pisma uredniku IZ FRANCJE

"... Slovinci smo pač taki, da
smo hitro in z vsem zadovoljnini.
Tega pa ne pomislimo, da tujec
da je toliko, kolikor ve, da mora.
To danes preizkušam na lastni koži.
Prav bi bilo, da bi bila ta ideja
malo bolj živa vsaj pri tistih, ki
smo morali zapustiti domovino po
vojni, in tistih, ki še danes bežijo.
Nedavno sem govoril z nekom, ki
je dejal, da jih največ beži, ker
ne marajo služiti vojake v Srbijo,
kjer jih preveč zatrkavajo..."
M. J.

Kardinal Stritch — properetec kongre- gacije za širjenje vere

Kardinal Samuel Alphonse Stritch,
nadškof Chicaga, je bil pred
kratkim imenovan za properfekt
ene najvažnejših kongregacij v Ri-
mu. To je prvi primer, da je bil
član hierarhije iz ZDA imenovan
na tako važno mesto. Formalno
ostane vodja kongregacije še vedno
kardinal Pietro Fumasoni Blondi,
toda ta je že 85 let star, bolehen
in skoraj popolnoma slep. Tako bo
dejanska odgovornost za vse misli-
jnsko delo Cerkve na ramenih kar-
dinala Stritcha. V svoji nadškofiji,
ki je največja v ZDA, je imel kar-
dinal tudi pogoste stike s Sloven-
ci. V Chicagu je znan kot "kardinal
ljubezni".

Priprave za svetovni protikomunistični kongres

Protikomunistične organizacije v
Sloveniji pripravljajo svetovni
antikomunistični kongres.
Koncem marca so se zbrali dele-
gati v Mexico, kjer so se posveto-
vali o kraju in času ter sporeta
kongresa.

NOVICE

- Družba "Triglav film" v Ljub-
ljani namerava izdelati za 100 let-
nico objave Levstikove povesti Mar-
tin Krpan barvni film pod istim
imenom. Zgodba se bo v glavnem
držala Levstikove povesti. Če bo
snemanje uspelo, bo to prvi slo-
venski barvni film.
- V Trstu so praznovali desetlet-
nico obstoja "Slovenske demokra-
tične zveze", politične predstavn-
iške organizacije, ki združuje vse
nekomunistične Slovence na Trža-
škem in Goriškem. Govoril je pred-
sednik dr. Josip Agneletto, ki ju-
bleju so SDZ čestitali tudi predstavn-
iki kulturnih društev: prof. Maks
Šah za Slovensko katoliško skup-
nost, prof. Jože Peterlin za Sloven-
sko prosveto, dr. Rudolf Marc za
Slovensko dobrodelno društvo in
dr. Franjo Delak za Slovensko
prosvetno matico.
- Goriška Mohorjeva družba je
izdala odlično mladinsko knjigo
"Marcelin, Kruh in vino", krščan-
sko zgodbo, ki jo je napisal Jose
Maria Sanchez Silva, iz španščine
prevred Ciril Mejač.

Omejitve vseljevanja so samočasne

Minister za vseljevanje g. Davie
Fulton je izjavil zasopnikom na
novi ustanovljene Zveze kanadske-
ga etničnega tiska (Canadian Eth-
nic Press Federation), da je tren-
utno omejevanje vseljevanja v
Kanado prehodnega značaja in da
bo vlada spremenila svoja navodila,
brž ko bo gospodarski položaj to
dopustil.

Zveza etničnega tiska v Kanadi

9. marca so zastopniki tujeje-
zičnega tiska v Kanadi ustanovili
posebno Zvezo kanadskega etnič-
nega tiska. Namen nove zveze je
posredovati večje in boljše spozna-
vanje in razumevanje med prise-
ljenci in kanadskim občestvom.
Zvezo sestavlja 75 časopisov s
približno 300.000 izvozi.
Častni predsednik je vsakokratni
minister za vseljevanje, trenutno
g. Davie Fulton. Za predsednika je
bil izvoljen sodnik W. J. Lindal
iz Winnipega, urednik lista the Ice-
landic Canadian,
Slovensko državo je zastopal g.
Vladimir Mauko.

Obletnica slovaške samostojnosti

9. marca je priredila Kanadsko-
slovaška liga spomniško praznovo
13. marca 1939, ko so Slovaki po-
dobno kot 1. 1941 Hrvati izkoristili
ugodni zgodovinski trenutek in raz-
glasili državno samostojnost, po
kateri naravno stremi vsak narod.

Ker je bila proslava malo pred
volitvami, so bili na njej zastopani
kandidati vseh političnih strank.
Zastopani so bili tudi predstavniki
večine etničnih skupin iz Toronta,
ki so organizirane v Mutual Co-
operation League.

Spored je bil skrbno pripravljen.
Angleški govor je imel g. A. Pastor,
v slovaškem jeziku pa je govoril
o pomenu dneva vseuč. prof. dr.
J. Kirschbaum. Dekleta iz St. Ca-
tharina so prispevale več plesnih
točk, vrstile so se še deklamacije,
recitacije, solo petje in harmonika
ter slovaški čardaš, ki sta ga odlič-
no podala dva mlada plesalca v
slovaških narodnih nošah. Spored
je zaključil film, ki je prikazal
nastanek in uspehe slovaške državne
samostojnosti.

Za vse priseljence je bila zani-
miva izjava liberalnega kandidata
g. Williamsa, da ne more biti dober
državljan nobene države, kdor za-
taji svojo rojstno državo. Pri zad-
njih volitvah edini zmagovalni libe-
ralni kandidat v Torontu dr. Hai-
dasz pa je izrecno pohvalil otroke,
ki so nastopali v slovaškem jeziku.

THIS IS SLOVENIA

POČITEK PO PLESU — SLOVENSKA NOSA IZ BELE KRAJINE.
REST AFTER THE DANCE. — SLOVENIAN NATIONAL COSTUME
FROM BELA KRAJINA

... In 1930, at the fair at Maribor, the first Slovene Festival
was held, on which occasion dance-groups from Bela Krajina,
... scenes and dances. Thus these people from various parts
of country became conscious of being children of the same people,
countrymen and — women with a common fate.

It was the simplicity of our people who stubbornly clung
to their costumes and passed them on from generation to genera-
tion that was the source of that miraculously strength which
enabled them to hold their own through more than a thousand
years of slavery and foreign rule even to build up a culture
of their own... (page 17)

In 1951 the group ("France Marol") showed several Slo-
vene folk dances to the famous English choreographer Nineta
de Valois, who, on her travels through Yugoslavia, stopped in
Ljubljana. The artist admired the variety of our dance motifs, the
freshness, harmony and fineness of the representation and the
groups mastery of folk dances... (page 18)

ZADRUŽNO GIBANJE NA JAMA IKI — PLOD STUDJSKEGA KROGA O KRISTUSOVEM MISTIČNEM TELESU

Letnega obnega zbora Ontarij-
ke lige kreditnih zvez, ki je naj-
močnejša Liga na celem svetu, se
je udeležil kot poseben gost jezuit
J. P. Sullivan, S.J., bivši upravnik
Lige na Jamaiki, ki deluje že 19
let na tem področju. Njegovo delo
je zelo toplo pohvalo sv. Stolice
v pismu državnega tajništva 24.
januarja 1958. Msgr. Angelo Del-
Acqua piše med drugim: Sv. Oče
"mi je zato naročil, naj Ti čestitam
k uspehu, ki krona tvoja prizade-
vanja na tem področju, kateremu
si posvetil toliko svoje duhovniške
energije in dušnopastirske gore-
nosti Sv. Oče moli in upa, da bo

Tvoje vztrajno prizadevanje tega
socialnega apostolata rodilo še več-
je duhovne sadove". Poročilo p.
Sullivana je zbrane delegate silno
navdušilo. Med zborovanjem so na-
brali kot podporo je njegovo delo
nad \$800.
V zasebnem razgovoru je p. Sul-
livan povedal, da je celo nož z d-
ružno gibanje v Zapadni Indiji
zraslo iz majhnega študijskega
krožka, ki je preučeval Kristusovo
mistično Telo. Spoznali so, da je
katolicizem bisveno občestven.
Najprej so dali izrazu temu spoz-
nanju z uvedbo rectora. e. m. a. e.
Razmišljanje o pomenu "ite, missa
est" jim je razodelo, da je naša
samo uvod v socialni izziv. To ni
mora ostati aktiven ves dan. Ker
so prebivalci teh pokrajin živeli
in v veliki meri še žive v človeko-
nevrednem gospodarskem in social-
nem položaju, so spoznali, da je
nakrajša in najbolj so odna po-
k izboljšanju in dviganju njihovega
življenja, da bo spremljivo tudi
za duhovne dobrine in zlasti za
vero, združeno delo tako v obliki
kreditnih zvez kot tudi konzum-
in produktivnih združenj. Dances za-
ružuje Liga kreditnih zvez na Ja-
maiki že 80 hranilnic in posojilnic,
ki so ljudem v veliko oporo pri
dviganju življenja na bolj človeko-
vredno stopnjo. S tem je tudi Cer-
kvi dana večja možnost, da najde
dostop do duš.

• V sled zgodnje velike noči, smo
tiskali to številko dober teden pred
1. aprilom, ker bi radi, da jo pošta
dostavi do velike noči.

ŠTIRJE VODITELJI KANADSKIH STRANK

JOHN DIEFENBAKER
Progressive Conservative

LESTER PEARSON
Liberal

M.J. COLDWELL
CCF

SOLON LOW
Social Credit

Mate Resman

SLOVENCİ IN EVROPA

Slovenska narodno-politična problematika danes ni več ista kot je bila okrog leta 1918. Potrebno je o njej razmišljati in jo presojati na novo. Podoba je, da nekateri mislijo, da jo je leto 1918. obležilo za vedno.

Stojimo pred novo dobo v človeški zgodovini. Prav kako blizu smo ji, ne vemo. Vemo pa, da smo na prelomnici. Pojavljajo se nove silnice razvoja, stare se preseljujejo. Pojmi dobivajo novo vsebino. Stare zamisli izgubljajo tla pod seboj.

Večkrat slišimo ali beremo: "kaj veste Vi mladi, ko pa niste doživeli leta 1918." in podobno. Leta 1918. se zgodovina niti ni ustavila. Leta 1918 ni začrtalo zgodovini ravno smer razvoja za vedno. Činitelji, ki so bili merodajni takrat, danes ne obstajajo več, ali pa je njih pomebnost zmanjšana, oziroma jih moramo presojati v luči razvoja nanovo. Nastali so tudi novi činitelji.

V prejšnjih poglavjih sem podal le kratek in bežen pregled slovenske zgodovine in problematike sodobne Evrope ter njenega ozadja. To so le skope poteze, ki paj naj bi pomagale voditi bralca do razmišljanja in razglabljanja o raznih zgodovinskih dejstvih in fazah, da bi si na ta način predočili živo podobo povezanosti in zapletenosti slovenske zgodovine z evropsko in tako tudi nujnost presoje sodobne slovenske problematike v sklopu evropske. V mnogih ozirih in za mnoge od nas je to nov zorni kot, ki nam odpira nove poglede in posreduje nove zamisli.

Znova in znova smo se Slovenci zavedali, da živimo v sreju Evrope. Večino časa pa smo to vsaj podzavestno čutili. Ni čudno, da je veliki narodni buditelj in preroditelj Valentin Vodnik v času velikih evropskih dogajanj, v Napoleonovi dobi, to dejstvo jasno uvidel in ga izrazil s pesniškim zanosom, ko je v "Iliriji oživljeni" napisal: "Kaj za nas Evropan bo". Če se zamislimo v miselno ozadje in svet ode, se ne moremo izogniti vtisu, da gre tu za močno politično misel, da Vodnik ni imel pred očmi le pokrajinskih lepot in kulturne izravnave Slovencev z ostalimi evropskimi narodi, saj smo bili v Iliriji Slovenci v nekem smislu državni narod. Toda to je bila le epizoda.

Zavest, da Slovenci živimo v sreju Evrope, je slovenskega človeka opozarjala in ga vzpodbujala k velikim naporom na kulturnem področju. Tako smo na mnogih področjih navkljub težkim razmeram in v sorazmerno kratkem času dosegli evropsko raven in v primernih meri tudi prispevali svoj delež k splošni evropski kulturni. Lepo je to prikazal za področje slovenske gledališke kulture Filip Kalan v svoji študiji: "Evropeizacija slovenske gledališke kulture", ki jo je objavil preteklo leto v "Linhartovem izročilu" v spomin dvestoletnice Linhartovega rojstva. Dejstvo, da je leta 1957., po dvanajstih letih komunističnega režima v Sloveniji, Filip Kalan napisal in objavil gorljivo študijo, pa je tudi že samo po sebi silno zanimivo in pomembno.

Zavest, da Slovenci živimo v sreju Evrope, pa doslej ni vodila slovenskega človeka do nobenih političnih zaključkov, oziroma presoje slovenske narodno-politične problematike v luči tega dejstva. Tu seveda mislim predvsem na politiko. To pa je povsem razumljivo ob splošno evropskem razvoju pretekle in polpretekle dobe.

Tudi ostali evropski narodi se niso v polni meri zavedali enotnih duhovnih in kulturnih osnov in tradicij Evrope, niti stremeli za tem, da bi na teh osnovah zgradili evropski politični red. Bili so zaverovani v lastno zgodovino in lastne gospodarske, socialne ter politične probleme, zasledovali le svoje lastne cilje, svoje nacionalne države pa smatrali za zaključene celote v vseh ozirih in se le malo ali nič ozirala na dejstvo, da so tudi sestavni deli evropske družbe narodov.

Da je prišlo do takšnega stanja, je največ pripomogel nacionalizem, ki je prestopil meje zdravega, šel v ekstreme in v nemškem primeru celo v blaznost. Praktična politika

je ob nacionalizmu dobila priliko, da je začela posegati tudi v kulturo in jo skušala in v mnogih slučajih tudi dejansko napravila za svojo dekle ter tako postavila stvari na glavo. (Ko govorim tu o kulturi, vključujem v ta pojem vse tisto kar običajno vključujemo, ko govorimo o narodnih kulturah, to je: verstvo, etiko, duhovne vede, znanost, družabni red, pravne in politične ustanove in njih etos, poleg literature, umetnosti, glasbe, gledališča in družabnih običajev.) Razrahljale so se etične osnove politike in v nekaterih primerih popolnoma odpadle. Politika ne more nikdar terjati prvenstva nad kulturo. Narodnost pa je tudi koncem del naše človeške nepopolnosti in umrljivosti.

Kako usodno sta povezana zgodovina in življenje evropskih narodov z Evropo, je lepo povedal Erich Meissner v uvodu k svojemu komentarju k moderni nemški zgodovini v knjigi: Confusion of faces. Tako pravi: "Studija o moderni nemški zgodovini mora prav gotovo povdarjati razvoje, ki so značilni za Nemčijo. Tega so se lotili že drugi. Poleg teh pa je še druga vrsta dejstev in tendenc, ki zaslužijo enako pozornost. To so globlji tokovi, ki nakazujejo enotnost Evrope, katera obstoja, je tu, celo proti volji prizadetih narodov. Če je ne bomo priznavali in jo zavračali, se bo morala ta enotnost izpričati in skupni katastrofi, ki je omejena "razumnost" ne bo mogla preprečiti. Evropski narodi ne žive v blestem osamljenju (splendid isolation), ne merijo svojih poti kot zvezde repatice, pač pa se pojavljajo in ustaljujejo kot ozvezdja, ki se premikajo skupno. Takšna je njih usoda in takšen je zakon njih bivanja. Kdor študira zgodovino, ne more prezreti dejstva, da je sleherna družbena razgibanost določena sile in pomembnosti pri enem narodu povzročila odgovarjalna vmenjenosti pri drugem. Čeprav so bili to le tresljaji. Za obravnavanje nacionalne zgodovine je treba nadnarodnega prijema. Celotno najbolj zagriženih konfliktov med evropskimi narodi ne moremo razumeti, niti jih preleviti v plodnosna podjetja, dokler ne bomo priznavali evropske solidarnosti kot resno zadevo. V obratnem primeru pa moramo pričakovati le groteskne posledice... Tako smo prisiljeni, da si izberemo širši okvir za podajanje nacionalne zgodovine-okvir Evrope. Še več kot to: skupno evropsko dediščino imenujmo rajši jedro; iz tega jedra narodi nle živijo, ampak živijo zdravo življenje. Prelom z Evropo in njenimi tradicijami, ki so ga zagovarjali izkoreninjenici kot program nacionalnega pomlajanja, je dejansko prinesel ravno nasproten rezultat: nacionalni samomor. Nemčija je osporavala resničnost gornje trditve. Preskrbela nam je dokaze in jasnejših dokazov ni treba."

Po dveh svetovnih vojnah, ki sta se začeli v Evropi in katerih poglavite bitke so se bile na evropskih bojiščih ter tam pustila sledove smrti in razdejanja, je ljudem postalo jasno, da je obstanek Evrope na kocki, je vprašanje Evrope postalo tudi važno politično vprašanje.

Zgodovinarji-misleci kot Huizinga, Dawson in Toynbee nas opozarjajo na silovito pomebnost kulturnih osnov, mimo katerih, v prelomnih časih kot je naš, tudi politika ne more iti brezobzirno brez grozovitih posledic. Opozarjajo nas, da je pravi predmet študija zgodovine tisto, kar se imenuje kultura v širšem pomenu besede, ne pa nacionalne zgodovine, ki spadajo v ta širši okvir.

Ta spoznavanja postajajo počasi zopet del miselnosti evropskega človeka. Pojem nacionalizma se prečiščuje. Ta spoznanja pa so prodrla tudi že v načrte praktične politike in polagoma so se začeli polagati novi temelji evropskega političnega reda. Zgradbe še ni. Previdnost je gotovo na mestu, ker problemi niso majhni in enostavni. Prav gotovo obojeta tudi tu nevarnost zmot in napak kot pri vseh človeških podjetjih. Novi evropski red ne sme zadušiti posameznih narodnosti, ki Evropo sestavljajo in jo delajo Evropo. Novi evropski

PRIJATELJ DRUŽINSKEGA PRORAČUNA..

Kvalitetno blago za vsa družino

Penmans

PENMANOVO SPODNJE PERILO in nogavice imajo vse, kar govori v vaš prid, vključno ceno, ki si jo želite. Narejene so v slogu, ki zadovolji okus vsakogar v družini — moč in kvaliteta materiala sta taka, kot jo zahtevajo posebni slučajji in prav to je rodilo tražnje in povečano povpraševanje skrbnih kupcev v času 39 let naše izdelave spodnjega perila in nogavic za kanadske družine.

Penmans "95" spodnje perilo
Penmans "71" spodnje perilo

Lahko spodnje perilo
T-Majice
Kratke Hlačke in majice
Delavske nogavice
Sportne nogavice
Stegnivice
Bobby nogavice
Stegnivice Co-od sportne nogavice

KNJIGE IN REVIE

Matija Škerbec: Krivda rdeče fronte. II. del.

Zdi se, da se ne zavedamo, da se dogodki odklikajo od nas v preteklost in v zgodovino. Temu je pripisati dejstvo, da se čisto le malo zavedamo, kako važno bi bilo, da otmemo iz objema pozabljenosti našo borbo in razumevali našo borbo in razumevali našo borbo in razumevali našo borbo...

Doba druge svetovne vojne in z njo zvezana borba slovenskega ljudstva proti komunističnemu nasilju, je morda eno najbolj usodnih razdelij slovenske zgodovine. Med te se je v vrsto del uvrstil tudi Matija Škerbec.

Slovensko ljudstvo se je nenadoma znašlo v križnem ognju, uničevali so ga slovenski komunisti in okupator, ki so tudi komunisti nudili pretežno za uničevanje slovenskega ljudstva in ki je istočasno

v sodelovanju s komunisti iskal opravičilo za svoje zločine.

Zato se bodo prihodnji rodovi vračali ponovno in ponovno v čase, v katerih smo živeli mi in k dogoljkom, katerim smo jim bili priče. Polzkušali bodo razumeti nas in naš čas. To pa bomo počeli samo, če bomo na razpolago viri, iz katerih bodo spoznali našo borbo in razumevali našo borbo. Če pa virev ne bo ali pa če bodo samo enostranski, pa bodo bodoč rodovi o nas in o naši borbi enostransko poučeni in krijo sodili. Zato je naj vse važno, da se zberejo viri in pričevanja vseh, ki so ta čas doživeli ali pa v njem igrali vodilno vlogo. Že med vojno srzo po izdavanju pisatelja Mirka Javornika, takratnega urednika Slovenskega doma, dobili Crne bukve, v kateri je Mirko Javornik kot prvi zbral veliko dragocene materije o trpljenju slovenskega ljudstva pod komunisti in okupatorji. Veliko tega je bilo objavljeno tudi v listih Slovenski dom, Slovencev in drugih. Po vojni pa se jelotil zbiranje virov za zgodovino komunistične revolucije Matija Škerbec. Prvo zbirko Rdeče zver, pijana krv, ki je izšla v štirih zvezkih, je zbirala Ameriška domovina, slovenski dnevnik v Clevelandu. Drugo zbirko Krivda rdeče fronte pa je izdal avtor in samozaložbi. Vsega skupaj obsegajo njegove zbirke virov za zgodovino komunistične revolucije

572 strani, kar je že za lepo knjigo. V tej drugi zbirki je avtor prišel na pravilno misel izdajati pričevanja očitvecev, podpise pričevanj pa je dal overoviti pri notarju. Pri zgodovinskih virih je problem avtentičnosti velike važnosti.

Matija Škerbec je tako rešil mnogo dragocene zgodovinskega materiala. Omeniti moramo iz prve zbirke lokalne monografije o trpljenju Slovencev med drugo svetovno vojno v krajih: Velike Lašče, Svet Gregor, Sodražica, Cerklje pri Kranju; dalje zapise o umoru ing. Emra, o pokolju slovenskih družin in njihovih delavcev o borbah štajerskega bataljona in kapetanu Milanu Kranjcu. Morda bi se kdo lotil življenjepisa Milana Kranjca, ki je bil nedvomno eden največjih junakov iz časov prve borbe proti komunizmu. Iz pravkar izišle knjige KRIVDA RDEČE FRONTE, drugi del, ki jo je Matija Škerbec izdal v samozaložbi, moramo omeniti tri dokumente, ki so izredne zgodovinske vrednosti: pričevanje Jakoba Žaklja o ustanovitvi prve vaške straže pri St. Joštu, pretresljiv popis trpljenja slovenskega ljudstva v Loškem potoku, ki ga podaja avtor sam in poročilo Narodnega odbora dr. Mihi Kreku o vrnitvi domobrancev iz Vetrinja.

Z izdajanjem virov za zgodovino borbe slovenskega neroda proti komunističnemu nasilju, vrši Matija Škerbec nalogo, ki je izredne važnosti. Toda izdajanje virov ne more zavest le do poštvalnosti posameznika, kajti če bi zadostovala poštvalnost, ne morejo zadostovati sredstva. Zato nakup knjige toplo priporočamo.

Vesti s Koroške

● Koroška prospera. Koroški prosvetarji so pridno na delu. Kljub temu, da jim koroška deželna vlada ne da finančne pomoči premostuje nesebičnost slovenske koroške mladine vse težave. Med tem imajo "Dorfgemeinschaften" svo vladno pomoč, da na ta način razrgajo vsa na dva dela, kajti te organizacije že več let ponemčujejo našo slovenske vasi.

● Naši mladini stojijo pridno ob strani stari prosvetarji ter tako dajejo mladim nasvete in izkušnje. Poleg odškega dela goji več društev tudi narodno pesem.

● Vsem prosvetnim društvom po slovenski Koroški želimo obilo uspeha na kulturnem področju.

● Celovec. Celovška Mohorjeva družba je tudi letos poslala vsem Slovincem svoj knjižni dar. Vsakoletni prihod Mohorjevih knjig med slovenske ljudi je priča nadstolne žive tradicije, odkar sta velika buditelja v obmejnih pokrajinah slovenskega življa, na južnem Koroškem in štajerskem, svetniški škof Anton Martin Slom in škof Andrej Einspieler ustanovila cerkveno bratrstvo, katere namen je bil izdajanje "dobrih slovenskih knjig" za naše ljudstvo.

Letošnji knjižni dar Celovške Mohorjeve družbe obsega: koledar, Hema Krška (D. Wieser), vzgojna knjiga "Ti in ona", Zbirka narodnih pravljic (F. Kotnik), ter knjiga koroške zgodovine "Koroški Slovenci" III. zvezek (F. Erjavce).

● Globasnica: 26. januarja 1958 je imel preč. g. Janez Markič svojo prvo sveto mašo v domači farni cerkvi v Globasnici. Velika množica našega vernega ljudstva se je te nove maše udeležila, da dobi novomašniški blagoslov. Novomašniku želimo na njegovi življenjski poti obilo uspeha in božjega blagoslova.

● Dječje: Po vseh drugih krajih naše Koroške je že zdavnaj svetila električna luč. Je pri nas je sč nismo imeli. Se vidi, kako deželna vlada skrbi za svoje slovenske so-deželane. Končno smo jo le dobili, da smo na ta način imeli za božične praznike bolj slovesno. Upamo, da nam bo vlada končno napravila tudi boljše ceste do Velikoveca kot jo imajo nemški deželani po severni Koroški.

● Dunaj. Delegacija slovenskih osrednjih organizacij, to je Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij, je dne 21. januarja 1958 izročila pismene predloge k vladnim osnutkom o šolstvu in sodstvu na Koroškem v zvezi s členom 7 državne pogodbe.

● Bruck ob Muri. V nedeljo dne 26. januarja 1958 so se v Brčku ob Muri sestali k skupnemu posvetovanju zastopniki Hrvatskega kulturnega društva na Gradiščanskem, Narodnega sveta Koroških Slovencev ter Zveze slovenskih organiza-

cij na Koroškem. Ob tej priložnosti so se obrnili na zvezno vlado s skupno izjavo glede ureditve manjšinskega vprašanja kot ga predvideva člen 7 državne pogodbe.

● Celovec. Obe osrednji organizaciji koroških Slovencev sta 4. februarja naslovili na zveznega predsednika dr. Adolfa Schärfa protestno pismo, v katerem protestirata proti neresničnim izjavam zveznega ministra Ferdinanda Grafa. V svojih izjavah je minister Ferdinand Graf celo grozil vsem Slovincem, ki niso z današnjim stanjem zadovoljni.

● St. Lenart pri sedmih studenih. V soboto 8. februarja je praznoval 80 — letnico rojstva g. Gašper Trupe, p. d. Matijev oče no Ločilu. Slavljenec je znan po vsej okolici kot umen gospodar ter dober sosed. Dalj časa je sodeloval pri tukajšnji Hranilnici in posojilnici. Kot zaveden Slovenec je bil za časa Hitlerja izseljen. Slavljenec čestitam tudi mi in kličemo. Še na mnoga leta!

● Nekje na Koroškem: Po božičnih počitnicah je prišel mlad šolarček zopet v šolo. Na vprašanje kako se ima, je odgovoril v nemškem jeziku, kar tega ni prejo nikdar storil. Učitelj ga vpraša, kako to, da odgovori nemško, on je rekel, da je postal Nemeec.

Tako torej rastejo Nemci na Koroškem in to saradi pritiska, ki ga izjavljajo neodgovorni elementi, katere čisti vlada.

● Občinske volitve. 2. marca 1958 so bile na Koroškem občinske volitve. Kar se je tukaj dogajalo, se skoro ne da popisati. Bivši nacisti so vpregli vse svoje sile, da so grozili Slovincem. Tako imamo neko poročilo, ki pravi, da so vdrli celo v župnišče in grozili župniku, ako bo volil slovensko listo.

Po volitvah so se udarili celo v šoli med seboj šolarji. Nemško usmerjeni šolarji so napadli mlade neobgljene šolarje ter jim grozili. To je torej sad, ki je pogljal iz dvojezičnih šol, ki so dvojezične le na papirju in pri mesečnih dokladah, ki jih dobijo učitelji zato, ker "poučujejo" slovensčino.

● Celovec: Narodnemu odpadniku in bivšemu Hitlerjevemu podpreniku ter današnjemu poslancu Avstrijske ljudske stranke dr. Einspielerju dišijo doklade, ki jih dobivajo učitelji na dvojezičnih šolah za poučevanje v obeh jezikih. On je namreč zahteval doklade za vse učitelje, ki znajo slovensko, ne pa samo za tiste, ki so napravili izpit iz slovensčine.

● St. Oče je odpovedal vse javne slovesnosti za praznovanje obletnice svojega kronanja za papeža, ker je italijansko državno sodišče obsodilo škofa Fiordelija iz Prata, ki je označil dve osebi kot "javna grešnica", ker sta se poročila izven cerkve.

POMLAD PRIHAJA V SLOVENIJO

red ne sme postati integrirana, centralistična in vsemogočna država. Popolne zgradbe tudi še ne bo tako dolgo, dokler ne bo vsa Evropa svobodna. Tega se morajo zavedati ustvarjalci nove Evrope. Nesvobodni narodi pa tudi ne smejo dopustiti, da bi šel razvoj popolnoma mimo njih. Ker nimajo druge poti na razpolago, pada to dolžnost na njih politične emigracije. Tako tudi ne slovensko.

(Sledilo bo nadaljevanje)

● V tržaški mestni galeriji sta pred kratkim razstavljala svoja dela dva slovenska slikarja. Prvi je razstavljal slikar Jože Cesar, na njim pa Avrelj Lukežič.

● Slovenski zmagovalec v Angliji. Preamstvo v vodnih skokih za severozahodno Anglijo si je priboril Slovenec H. Belaj iz Bradforda. Njegov 17 letni sin je dosegel pri istem tekmovanju tretje mesto.

MED SLOVENCMI

Toronto

● Slovenski kulturni krožek je imel v zadnjem času dva sestanka. 2. marca je g. prof. J. Mantuani predaval o Tomistični spoznavni teoriji, predsednik pa je prkazal in komentiral stališče zastopnikov kapitala in delavstva v trenutno dokaj živi debati o spirali medsebojne. 16. marca sta predavala g. ing. Slavko Erzetec o slovenskih naseljih in hišah, g. Vladimir Mauko pa o slovenski misli.

Chicago

● Novi župnik se je predstavil. Zadnje neletje v februarja smo dobili novega župnika. P. Thomasa Hoge, ki je nasledil umrlega p. Alexandra Urankarja. Dasiravna je preč g. župnik p. Thomas najmanj 15 let deloval med angleško govorečimi ljudmi, mu teče slovenski jezik gladko. Novi župnik je povedal v nastopni pridigi, da hove biti po besedah apostola Pavla — Vsem vse. Predvsem dušni pastir. Novi g. župnik, dobrodošill.

● Ligin sestanek v soboto dne 22. februarja je bil obiskan kot malokdaj. Upali smo, da bo prišel tudi novi g. župnik, pa je bil zadržan.

Predsednik Lige. g. Alfred Fišinger je v uvodnih besedah povedal, da hoče biti podružnica Lige predvsem dobrodelna in kulturna organizacija. Za politiko v Ligi ni mesta. Vsi dobromislilci katoliški Slovenci naj sodelujejo. Bog daj, da bi se to tudi uresničilo! P. Odilo Hanjšek, OFM, iz Lemonta je kazal slike, ki so bile v zvezi z delovanjem prerano amerige župnika p. Alexandra. Dalje je p. Odilo pokazal tudi mnogo lepih slik iz Lemonta in domovine. Sestanek je bil vsvečen predvsem spominu pok. p. Alexandra.

● Profesor John A. Zvetina, ki je dobro poznan tudi Slovenem, je prejel na tukajšnji Loyola Univerzi častni doktorat prava.

● Pomladanski festival slovenskega Radio kluba bo v nedeljo 18. aprila v Falcon dvorani in 18. česti. Popoldne oderski program, zvečer ples!

Cleveland

● Koncert pevskega zbora Korotanc. Ze šestič vabijo Korotanci clevelandске Slovence na svoj rečni letni koncert, ki bo v nedeljo 27. aprila od pol štirih popoldne v novi dvorani pri sv. Vidu. Korotancov koncert je postal po svoji tra-

Malo posestvo naprodaj
Vas Studenec, občina Bloke, Slovenija. Za podrobnosti pišite na naslov:
FRANK ANZELC
119 Simpson Ave., Toronto 14 Ontario, Canada

diciji elitna prireditelj, kakršnih smo vajeni še iz starih časov. Zbor, ki šteje okoli 60 članov, vodi veliko požrtvovalnostjo in uspehom priznani pevovodja g. Metod Milac, zborov predsednik v letošnjem letu pa je g. Miro Odar. Koncert obeta po svoji bogati vsebini biti ena najpomembnejših prireditev te glasbene sezone.

Koncertni spored bo obsegal okrog 20 pesmi, ki jih bo zvajal moški, ženski in mešani zbor. V skladbah in priredbah bodo zastopani med drugimi tudi skladatelji Marolt, Premrl, Schwab Adamič, Pregelj, Bučar, Medved, Kramole, Jereb in drugi. Spomin pokojnega pesnika in skladatelja Ivana Zormanana bo zbor počastil z njegovo priredbo narodne pesmi Slovo. Pesem je za triglasen ženski zbor in je ena najlepših v zbirki Slovenske melodije, ki jo je uredil pokojni Ivan Zorman, izdala SZZ v Ameriki leta 1950. Z dvema solospjevoma bo nastopil baritonist g. Jože Dovjak.

Mladi pevci in pevke Korotana opravljajo važni kulturno poslanstvo med ameriškimi Slovenci. Zato jim z obilno udeležbo na koncertu pokažimo, da znamo ceniti njihove žrtve in napore.

● Gregoričeva proslava. Pripravljalni odbor Slov. prosvetnega društva, ki mu načeljuje g. Jakob Zakej, je v novem Baragovem domu priredil lepo uspelo proslavo goriskega slavčka, pesnika Simona Gregoriča. Spored je zamislil in pripravil g. prof. Janez Sever ob sodelovanju dijakov in dijakinj slovenske nedeljske šole pri sv. Vidu. Sodelovala sta tudi pevka zbrpa Lira pod vodstvom g. Košnika in pa mladinski zbor Slavček pod vodstvom g. Savernika dalje gg. Likozar, Kolaric in Milac. G. prof. Sever je v uvodnem govoru orisal življenje in delo pesnika Gregoriča. Občudovati pa smo morali slovensko mladino, ki hodi v tuje šole, pa ji duh tujine ni mogel udušiti ljubezni do slovenske besede in slovenske pesmi. Občudovati smo jih morali, ko so drug za drugim nastopali z daljšimi deklamacijami pesnikovih del: Breda Osenar, Stanko Osenar, Silva Meglič, Leonora Graselli, Ovsenek Marjan in sestra, Hirschever Andrej, Zanoškar Mojca, Anita Petelinček, Mrva Tone in dr. Prof. Severju in njegovim idealnim študentom iskreno čestitamo.

● Slovenski oder je dne 9. marca t.l. v Slov. nar. domu na St. Clairju podal v režiji Milka Pusta dramo

Upravi, članstvu in prijateljem Vzájemne podporne zveze
BLED želim vesele velikonočne praznike
George Mihelich

Vsem Slovencem v Torontu in okolici želi
blagoslovljena
VELIKONOČNE PRAZNIKE
Slovenski odvnetnik in notar v Torontu
CARL VIPAVEC
278 BATHURST STREET Room 4
Tel.: Empire 4-4004

SLOVENSKO GLEDALIŠČE
V TORONTU.
želi vsem Slovencem in Slovenkam v domovini, Kanadi in drugod po svetu
BLAGOSLOVLJENO VELIKO NOČ
UPRAVA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA
TORONTO

Hranilnica in posojilnica

JANEZA EV. KREKA
V
TORONTU

● **ZELI VSEM ČLANOM IN PRIJATELJEM VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE**

Pisarna:
646 Euclid Ave.
LE. 2-4746

URADNE URE:
TOREK ZVEČER OD
7 DO 8,30

ZA 1. 1957 JE ZADRUGA PLAČALA 4%
DIVIDENDO TER VRNILA 20% PLAČANIH OBRESTI

V treh dejanjih "Domačija ob Višnji". V vlogah so nastopili: Franček Kolaric, Milko Pust, Jože Likozar, Pavle Intihar, Dragica Pust, Jožica Varšek in Breda Osenar. Igralci so pokazali lepe igralske sposobnosti. Slovenski oder vrši važno kulturno poslanstvo Slovenskega odra ter zasluži pozornost in podporo clevelandskih Slovencev.

● Nova knjiga msgr. Škerbeca: Krivda rdeče fronte, II. del je v prodaji pri potniški pisarni Bled Travel Service na St. Clair Ave. Cena knjigi je \$1.50.

● Podprimo slovenske kandidate pri primarnih volitvah. Slovenci, naša dolžnost je, da podpremo rojake, ki bodo nastopili pri primarnih volitvah 6. maja t. l. za Ohajsko poslansko zbornico in senat države Ohio. Za Ohajsko državne poslance kandidirajo sledeči rojaki: Anthony F. Novak, Anthony L. Nosan, William J. Kennick ter Joseph Turk. Za senatorje države

BLAGOSLOVLJENE VELIKONOČNE PRAZNIKE Z ZELJO PO SKORAJŠNJI OBNOVI SVOBODE V DOMOVINI IN IZPOLNITVI SLOVENSkih NARODNIH TEZENJ ZELI SLOVENCem IN SLOVENKAM V DOMOVINI IN PO SVETU
SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V KANADI

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
želi vsem Slovencem, prijateljem, znancom in strankam
RUDI KUS
PLASTERING CONTRACTOR
TORONTO — ONTARIO
128 NAIRN AVE. — LE. 5-1435

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ZELI
VSEM SLOVENCem IN SLOVENKAM V TORONTU IN OKOLICI
ANTON'S MEAT MARKET
TER SE PRIPOROČA LASTNIK:
ANTON BAVDEK
RU. 3-0423
633 VAUGHAN RD. — TORONTO, ONT.
(Na vogalu Vaughan in Oakwood)

Ohio kandidirajo sledeči Slovenci: John M. Novak, Joseph F. Gornick in Ernie J. Turk. Za okrajnega komisarja kandidirata rojaka John F. Kovacic in Joseph W. Kovach. Ker je velike važnosti, da so naši rojaki nominirani pri primarnih volitvah, vabimo slovenske rojake, da se primarnih volitev udeležijo in glasujejo za naše rojake.

● *Narodnikom Slovenske države v Clevelandu.* Naročnino za list Slovenska država lahko poravnate pri potniški pisarni Bled Travel Service na 6113 St. Clair Ave., Cleveland 3, telef. EX. 1-8787. Istotom tam se sprejemajo tudi nova naročila za list.

V "TRINITY"

IZVOLITE PONOvNO
Dr. S. Haidasz-a X
za vašega poslanca v parlamentu! Kot član zadnjega parlamenta se je boril in se bo tudi v bodoče za:
1. Povišanje pokojnine po 60. letu in za pravico do iste po 5 letih bivanja v Kanadi,
2. Zdravstveno zavarovanje,
3. Povečanje bolniškega in zdravniškega plana,
4. Denarja podpore in stipendije dijakom,
5. Delo za vsakoženo,
6. Povečano borbo proti komunizmu
7. Za vseljivanje

ZA INFORMACIJE KLIČITE: EM. 4-4554. 799 QUEEN ST W.
Ian Mac F. Rogers — Official agent
Trinity Liberal Association

SLOVENSKA DOBRODELNE ORGANIZACIJA
KARITAS
ki že dolga leta uspešno podpira pomoči potrebne v Kanadi in po svetu, želi vsem Slovencem in Slovenkam blagoslovljeno
VELIKO NOČ
Prisluhnite trpečim in podprite dobrodelno akcijo.
ODBOR

LUDVIG KRŠKI JUGOSLAVIJA, EDINSTVENA DRŽAVA NA SVETU

(NADALJEVANJE) Komunizem-zgodovinska nujnost

Ker v dvajsetem stoletju nihče ne more več poslušati preroka, ki jih sicer z vso jasnostjo čuti, jih pa kar tako na hitro ne morem nataktni na izsledke zgodovinarjev, kajti to zahteva dolgotrajnega študija. Prav naša stran-komunisti so se že potrudili, toda rešili enostransko-bo morala to vprašanje: "komunizem-zgodovinska nujnost" temeljito preštudirati. Raziskovalec bo izbral samo med dvema možnostima: je bil nujnost ali ni bil nujnost? Seveda, kdo bi mogel ovreci misel, da se ni v zgodovini izvršilo vse zaradi nujnosti. Komunizem je bil torej nujnost, na to nam pac ni treba čakati odgovora. Analizirati družbene procese zadnjega stoletja in analizirati jih tako, da bodo zaključki dali odgovore na to vprašanje, to je naša naloga.

Če bi odločujoči pogledali nasprotja Vzhoda in Zapada s stališča zgodovinske nujnosti, takrat bi se šele spoznali drug drugega in predvsem samega sebe. Nujnost časa zahteva da velike osebnosti, ki črtajo za tem, da bi preoblikovale svet, postavimo pred zrcalo zgodovine, v katerem bi se že danes zrealizirale v dovolj ostrimi potezami slabe in dobre posledice njihovega šahiranja.

Spretnemu raziskovalcu bi tako moralo uspeti, da bi "demokracijo" spet dal na skupni imenovalce, uspelo bi mu tudi pokazati, na čem more bazirati mir in s tem bi bile kratki likvidirane vse zanke okoli propagande o koeksistenci. Samo ta način reševanja napetosti med Vzhodom in Zahodom more peljati do zdravih rešitev, ko bi se na obeh straneh bližali pravičnejšim razmeram, boljšim časom. Ne bi rekel preveč, če pravim, da bi tisto drugo moglo biti tu in tam isto, bila bi torej enakost, ki bi spet bila zgodovinska nujnost, kakor je sedaj komunizem in z njim prinesena nasprotja. Ne bi govorili toliko o razorožitvi, ne bi imelo več pomena svet deliti na interesne sfere, rešili pa bi praj to, kar je danes vsen na arcu ležeče.

Ob tej priliki bi dal samo nekaj misli v razmišljanje. Komunizem se je rodil na Zapadu. Tukaj se ni obdržal, ker je bila kultura teh narodov visoka, ker je bila krščanska,

drugi, ker so bila sicer gospodarska razmerja krivična, toda gospodarski razvoj že na taki višini, da je bil zmečen dovolj elastično reagirati in ubrati novo pot, in tretjič, ker so se tukaj našli krogi ljudi, ki so za tiste čase znali bodočnosti dati lice v zakonodaji in v javnem življenju sploh.

Izoblikovala se je torej demokracija zapadnega tipa, ki jo danes s ponosom stavijo nasproti ljudski demokraciji. Upravičeno. Pa vendar tukaj ni še popolnosti, kakor bi človek mogel cutiti ob medsebojni tekmi. Prav ob reakciji na komunizem so našle okrožnice papežev svoje počele. Papeži niso branili stare Evrope, niso bili torej proti napredku, proti socialnim reformam, kar se tako brez nadaljnega trdi v komunističnem taboru. temveč so bili samo eden od odločilnih faktorjev, ki so zapadno Evropo v naj bolj kritičnem trenutku iztrgali iz rok komunizma, ter dali precej k osnovam novih smeri, ko zapadna kapitalistična Evropa nič več ne capla za komunističnimi sociologi. Brez dvoma dosega Zapad lepše uspehe i v demokraciji i v socialni politiki.

Vendar komunizem ostane še kljub temu zgodovinska nujnost. Po drugi svetovni vojni govorimo sicer o hladni vojni, toda kdo ne čuti vročino, kjer se presnavlja staro in preoblikuje v novo.

Le nadučet na naši strani bi mogel misliti, da je prišlo do nove socialne politike kar tako samo od sebe. Iz ljubezni mogoče. Tudi okrožnice papežev imajo v družbeni napetosti počelo. Kar je prejšnja generacija le s težavo popustila, se nam zdj danes edino pravico. In vendar včasih ni bilo to razumljivo. Pritisek je šele mogel napraviti svoje. Prav zaradi tega, ker niso bili katoličani katoličani, jih je moral papež na to opozoriti. Če bi bili od nekdaj katoličani, bi ne prišlo do razmer, ki jih je moral reševati komunizem. Mnogi so šele danes postali verni-torej je komunizem v rokah božjih-in mnogi so tudi šele danes postali demokrati, ker je bil tukaj edini možni izhod. Kdor na Zapadu to zanikuje, se nač misli bahati s pavjim perjem. In to prav tako ni častno velikega moža. kakor ni častno politično počenjejanje motogcev Vzhoda, da svoje neživljenske ideje poživljajo s političnim aparatom in orožjem.

Kdor je imel priliko videti iste ljudi v dveh družbenih sistemih, ta je resnično mogel to spoznati. Mogoče je drugim težko to misel sprejeti, toda dejstvo je, in treba ga bo spoznati. In sicer tako jasno, kakor je bilo to meni dano videti.

Videl sem živo vero, ki jo na Zapnu poznate le iz časov katakomb. Ta poživitev je bila potrebna. Katoličani niso nič več mogli postati katoličani brez biča komunizma. To drži kakor pribito.

Potrebno je bilo, da so ljudje tudi v dvajsetem stoletju poizkusili zidati babilonski stolp. Potrebno je bilo. Komuniz-

zem je bil do sedaj tako nekaj privlačnega da je mogel najti konec samo v tem, da je šel do konca. Ljudje danes dobesedno zevajo v teh deželah po pravičnejših zakonih in človeka vrednem življenju. Ljudi privedi na ta skupni imenovalce je mogel samo komunizem.

Ta studij, komunizem je zgodovinska nujnost bi osvetlil dejstva, ki bi sama dovolj očitno govorila, da ne moremo govoriti o koeksistenci, dokler ne preučimo slanja, kakšno vlada na Zapadu in na Vzhodu, ter iz tega stanja potegnemo smernice za bodočnost v nekem določenem sožitju. Tudi življenje v komunističnih deželah je pestro, le komunisti ga ne pustijo do izraza. Ko bodo narodi vzhodne Evrope in pozneje tudi same Rusije mogli spontano izreči sodbo o svoji bodočnosti, bodo tudi mir, demokracija in koeksistenca dobili svojo vsebino, ki ne bo več problematična.

Ker je hrepenenje po "miru" ravno pri Sovjetih tako veliko, ker morajo ravno Sovjeti in sateliti svojo ljudsko demokracijo šteti s policijo, ker ravno vzhodni blok hoče za vsako ceno doseči razorožitev in "mirno" sožitje, pove vse to razodnemu človeku najmanj dvoje: Breddvoma gre tu za prestiž Vzhoda. In drugič, Zapad je dolžan analizirati te zanke in dokler trde glave niso za pametni razgovor, je potrebno odklanjati vsako razgovorjanje o razorožitvi in vezanju na kakšno koli koeksistenco.

Moje misli ob teh dogodkih in doživetjih

Čelo veliko mi je na tem, da me ne bi kdo napačno razumel. Zaradi tega se mi zdi potrebno, da prav z naslednjimi vrsticami izrazim misli, ki so tudi sodobne, kajti kdo se danes ne trudi za mir, za koeksistenco in podobno. Tudi meni je na tem, da bi se na tak način rešilo, toda rešitev mora priti resnično od narodov in ne od vseh mogočih diktatur, ki bi v novi koeksistenci šahirale z usodo narodov, dokler bi se pač dalo. Ta poizkus bi bil predrag.

Moje pisanje ni bilo propaganda. Izpovedati sem pač moral, zakaj je bilo treba še po desetih letih emigrirati. K iskanju poti med Vzhodom in Zahodom sem hotel s tem pisanjem vsaj malo pripomoči.

Ker se danes vsak ugodnejši premik v neki državi rešuje pod vplivom ali celo vposegom mednarodne politike, moram svoje misli obrniti tudi na zapadno skupnost.

1. Po desetih letih Zapad ne ve, čigav je Tito. Zakaj ne? Ker ne pozna komunizma, ker ne pozna neznajčnosti vzhodnih politikov in slednjic, ker ne pozna življenja teh narodov samih.

Ivan Dolenc

DOBRODOŠLICA NEZNANCU

IZ ZBRIRKE ČRTIC: "DUNAJSKI PRATER IN MI"
 Takega ga še nisem poznal.
 V medlem siju petindvajsetvečne žarnice, ki bi naj poceni služila osnim brezdomcem, je stal razkorčen sredi sobe in čakal. Njegov obraz je bil spačen. Prsti so se mu sklenili v nevarno nemirne pesti. Bil je pripravljen za udarec.

Iz oči mu je srepelo sovraštvo. Bilo pa je to sovraštvo tiste vrste, ki ne pozna pomiritve. Tleči smodnik v njegovih očeh me je prešinil z mislijo, da gledam neznanca in ne dobrega prijatelja.

Desno nogo je potisnil za čevljev naprej. Najbrž v znamenje, da mu je čakanja že dovolj.

Njegov nasprotnik se je prestrašen še trdneje oklenil železne posteljne ograje. Prek polnih lic se mu je razlila belica. Moj neznanec mu je z odločnim nastopom zaprl usta; ničesar se ni upal spregovoriti v obrambo. Odsotno je buljil v hišnega gospodarja, kot bi samo še pri njem pričakoval rešitve.

"Rekel sem, da boš odnesel iz sobe tiste krpe papirja, ali pa boš z njimi vred spal na cesti."

Minute so minevale počasi. Okrog voglov in skozi tanke stene je bilo slišati piš zimskega viharja. Katranasti papir, ki bi naj pod stropom varoval prebivalce pred snegom in ledenimi svečami, se je zvijal pod silo vetra in dajal od sebe kapljajoče šušljaje. Zagovinska peč v kotu je žarela in iz njene odprtine na vrhu je segal kvišku stog jarko luči. Iz daljave se je oglašalo zamolklo zvonjenje stolnice Sv. Štefana.

Neznanec pa je še vedno stal sam sredi sobe in čakal. Iz prsnega žepa na suknjiču mu je motela pisemska kuverta. Na njej je bila priljepljena jugoslovanska poštna znamka, prevlečena z umazanimi, črnimi progami poštnega žiga.

Pomilovalno sem pogledal nasprotnika, ki morda niti ni bil nasprotnik. Ves njegov zločin so bile nočjo tiste pole potiskanega papirja, ki so pokrivalo ubožni stol ob nizkem ležišču s slamarico. Bile so tam, kar smo se vselili pod isto streho. Njih kup je bil resda včasih večji, včasih manjši, toda bil je tam dolge mesece in zatorej ni več vzbujal pozornosti opravilo; ob vstopu skozi vrata bi ga poderešilo oko v enaki meri kakor neobtesano mizo ali oboje dolgih in prenzkih klopi.

"Rekel sem, da boš odnesel iz sobe tiste krpe papirja, ali pa boš z njimi vred spal na cesti."

Neznaneve ostre besede so še vedno tavalje med nami. Vedel sem, da ne bo popustil. Nekaj je udarilo vanj, da je ves spremenjen. Neizprosno je in kljubovalen. Trd in neumiljen. Beograjska podi v noč, v decembrsko noč, ko vendar dobro ve, da brez šilinga v žepu nikjer ne najde tople peči in strehe nad glavo.

Vzgal se je kar naenkrat. Ves popoldne je prečepel na postelji in si ogledoval kamnite stene nekdanje garaže. Proti večeru je od utrujenosti in slabe hrane za kako uro zadremal. A zdaj se je na lepem postavil pred Draganu in se ne premakne.

Nihče ni rekel besede. Nikomur ni bilo jasno, kaj se pravzaprav dogaja. Poznali smo lirčno dušo nocojnega neznanca in čutili smo nekako, da se je moralo zgoditi nekaj, kar mu daje pravico do ostrega nastopa. In tako smo samo čakali. Prizor je bil dovolj napet, da nam je vlivl upanje na zelo nagli kolec.

"Verjemi mi," je naposled izrekel Dragan in stopil za korak neznanca naproti. "Vsi ti časniki so mi dragi samo še zaradi Beograda. Čitam o porokah in smrtih, o nogometnih tehnikah in boksaških srečanjih, ki so bila pred meseci in ki sem jih videl tudi sam. Obujajo mi ure v prijateljski družbi na Terazijah, črtajo mi jasneje orise Kalimegdana in utrudljivost visokih stopinj na Avali..."

Hišni gospodar ni razumel niti besede, a je vseno potrpežljivo

nevedno gledal z očmi. Ničesar ni slišal, ničesar razumel. Nežna domovinska čustva je zamenjalo v njem sovraštvo.

"Nihče več me ne bo prisilil, da bi spal pod isto streho z besedami brezvestnih lastnikov tega umazanega papirja..." je tiho rekel zase, kot bi mu bilo docela vseeno, ali ga slišimo ali ne.

Iz peči je šinil proti stropu nov pramen ognjenega dima. Makedonec je začel rezljati z nožičem vogal mize. Pero je vstal izza klopi in potegnil z vrvi nad pečjo posušeno brisalko. Tudi Zakorčan si je poiskal zaposlitev, ki bi naj pregnala misli ob zadnjih neznančevih besedah: potisnil je v usta kos suhega kruha, katerega je bil ves čas držal pozabljenega v rok.

Dragan je počasi zbral časnike in jih preganil na dvoje. Menda je uvidel, da mu ne preostane nič drugega, kot da jih odloži v snegu pred poslopjem. Vaj čez noč; morda bo jutri neznanec prizanesljivejši.

Gibi rok so razodevali, da ne more ponesti zlahka v nočne vetrove mozaika mladostnih dni.

Ob pogledu na njegov trajačji obraz se je neznanec umiril. Vsaj nam se je zdelo tako. Z očmi je spremljal Beograjskove korake proti vratom. Ko je zaslisl škripanje železne kljuke, je sedel ob peč in nam obrnil hrbet. Potegnil je s seboje suknjič in ga zabrisal proti bližnjemu ležišču. Zakrpani suknjič je pristal ob vmožju posteljnih podstavkov, pismo pa, ki je bilo tičalo v prsnem žepu, se je popeljalo meni pod noge.

najvnost zapadnih politikov, ki iz dovolj kričeših dejstev nočejo potegniti zaključkov, ki bi vodili do jasnosti, ki bi edini mogli voditi sicer po težji poti, toda z vso gotovostjo do trajnejšega mira. Ze samo moj kratki opis razmer v Jugoslaviji bi mogel politike dovesti do sklepa, da se morejo zanimati, koga podpirajo. In tudi do neprijetnih spoznanj se je treba dokopati. Zakaj nečete danes reševati neprijetnih stvari za zeleno mizo, stvari, ki terjajo rešitev in tako neizprosno, da bodo vodile do novih spopadov? Politiki se lahko izognejo vprašanju, toda vprašanje obstoja se naprej in terja odgovor iz dneva v dan vedno bolj neizprosno.

2. Zapadni politiki so odgovorni za usodo jugoslovanskih narodov. Eno je neizogibno gospodarsko sodelovanje in drugo je simpatiziranje, ki je brez podlage. Človek tukaj nehoti vidi, kako se lahko visoke osebnosti klanjajo malikom, če pričakujejo od tega koristi. Zmanjšanje mednarodne napečnosti ne more doživeti uspeha, ker so osnovni človeški odnosi popačeni, materialistični, kratkotrajni, skratka nekaj, kar v svetovni diplomaciji ne bi smelo imeti mesta. Dodikajte se drug drugemu in bodite potolaženi, da ste dosegli zmanjšanje mednarodne napečnosti, toda dogodki gredo mimo vas.

Amerika si nalaga preveliko odgovornost pred zgodovino in Bogom, ko pomaga Titovemu režimu. Obožujejo dravni aparat, ki drži delovno ljudstvo prav tako v šahu, kakor se je to pokazalo na Poljskem. Ali za to klanje pošiljate orožje v Jugoslavijo? Velika odgovornost.

Amerika si tudi ne more misliti, da s tem krepi obrambo Zapada. Jugoslavija se bo borila proti Zapadu. Zakaj ne iščete prepričanja v življenju samen, zakaj naj bi bil vam odgovor Tita merodajen, odgovor moža, ki mora voditi dvojno politiko ali pa celo trojno-notranjo, zapadno in vzhodno. Človek, ki po desetih letih ni mogel najti prave poti k narodom samin in k svetovnim dogodkom, je nezačajež in pač šahira z zaletavostjo zdaj sem zdaj tja, kolikor mu dopuščata to neodločna mednarodna politika, ki se trudi za "koeksistenco". Amerika si naloga preveliko odgovornost, ko oborožuje jugoslovansko armado, v kateri je oficirski kader podkupljen od idej svetovnega mesijanstva komunizma in bo kot tak peljal mlade moze in fante proti Zapadu. Amerika je odgovorna za to bodoče klanje. Jugoslovanski narodi odklanjajo to podporo, kajti bolje je kapitulirati prvi dan nove vojne, kakor pa se modernu obožoren boriti za prekletstvo komunizma. Ljudstvo bi utrpelo velike žrtve, komunizem bi mogoče zmagal, torej odgovornost Amerike je neizmero velika i pred jugoslovanskimi narodi i pred zapadno skupnostjo.

Klic Triglava - nov činitelj

Narod, ki se v resnivi čuti kot narod, budno pazi, da ohranja ves, kar je narodu bistvenega: jezik, običaje, književnost, kulturo. Zavednemu pripadniku katerega koli naroda ne pride niti na misel, da bi se spojil z drugim sorodnim narodom in da bi se izbrisalo narodno ime in se preimenovalo v nekaj novega.

Zgodovina evropskih narodov od največjih do najmanjših priča o žilavih borbah za narodno enotnost. Večji narodi (Nemci n. pr.) budno zasledujejo ucode njihovih sonarodnjakov izven matične dežele. Nihče ni pozabljen, o vsakem poedincu so vodili, in vodijo tudi še danes evidenco. Tudi manjši narodi ne želijo, da bi se kakor koli vtopili v morju večinskega naroda. Niti na misel jim ne pride, da bi se zllili v kak "enoten" narod in dopustili, da bi se njihov jezik tekom časa "prilagodil" prilikam, kakršne želijo navadno voditelji, ki bi radi vse poenotili.

Zgodovina nam poroča o takih le poiskush, ko so poedinci v pre-

Nagonsko sem počepnil in pismo podral. Hrbtina stran ovojnice je bila odtrgana, in tako sem se zagledal v nežno črnilno pisavo na lilijasto belem papirju. Ne vem, kaj mi je reklo, da vsebuje drobno pismo razlago za prijateljev čudno obnašanje. Vem samo to, da sem proti svoji navadi predral vrstice, ki sem jih držal pred očmi:

"...ODKAR SI ODESEL IN SEM OSTALA SAMA Z OTROCI, SE POCUTIM KAKOR MED ZVERMI: OD VSEH STRANI STEGUJEJO SAPE PO MENI. PA NE BODO ME STRLI. OSLABELA SEM, VENDAR SE ZIVIM IN BOM TUDI ŽIVELA. DOČAKALA BOM ODHOD ZA TEBOJ, DRAGI MOJ.

ZAL MI JE, DA ZAME TUKAJ NIHČE NI VEČ ČLOVEK. RESNICNO ZAL MI JE ZA TO SPOZNAVJE, SAJ SEM SE SREČALA Z NJIM NA DOMAČIH TLEH IN TAKO REKOČ MED DOMAČIMI LJUDMI..."

Srbova roka je še vedno pritisakala kljuko na vratih, kot bi se ne mogla odločiti za poslednji obrat. V sobi je plala tišina in samo škripanje zarjavelega železa pod kljuko je pričalo o življenju.

Zabodel sem pogled v Draganovo postavo in glasno izjavil: "Ondesi umazani papir v sneg. Brez vsake časti je."

Takrat se nisem zavedal, da ponavljam neznančev ukaz.

Dragan me je debelo pogledal in ni vedel, kaj si naj misli.

"Včasih se moramo odkrivati preteklosti v celoti, prijatelj," sem povzel. "Samo včasih... za kratke ure morda. V tem ni, seve, nikače nevarnosti, da bi izgubili tudi lepe spomine na lepši čas med domačimi ljudmi. Ta se bo vračal vedno in radi ga bomo sprejeli medse..."

Ne vem, če me je prav razumel, saj sem še sam prvi pomislil na take stvari. Stopil pa je za naslednji trenutek skozi vrata in jih za sabo krepko zapahnil. Napotil se je v mrzlo noč, s svežnjem beograjskega komunističnega papirja v rokah.

Vsi smo si oddahnil. Se hišni gospodar, ki ni razumel besede naših jezikov.

"Čas je, da si zvarimo čaj," je vzkliknil Makedonec in zapri nožič. "Iz mesta sem prinesel nekaj kapljic slabega ruma. Za preganjanje prehlada in žalosti..."

"Prstavil bom vodo na peč. To je vse, kar lahko storim za vas," se je pošalil Zagorčan in dregnil z loncem Pera v bok.

"Čaj? Prav! Sladkorja je tudi še nekaj v zalogi," se je oglasil neznanec in se zbral za zarečo pečo.

Dragan se je vrnil ob pravem času: čaj je bil že na mizi. In njegov bivši "nasprotnik" je postavil predenj skodelico in žlico.

Soba je oživel. Hišni gospodar je vrgel s Perom igralne karte, Makedonec je zalistal po "Wiener Illustrierte", in Zagorec je pohitel z nalivanjem čaja.

Za nas preostale je Dragan smehljaje predlagal igro "Človek, ne jezi se."

Sedel sem za mizo ob neznanca in mu pogledal globoko v oči. Spoznal sem ga. Bil je moj dobri prijatelj.

Nemo sem mu izrekel dobrodošlico in srknil prve požirke vročega čaja z rumom.

Maršal Tito bi izgubil glavo, če bi se obrnil proti Vzhodu, in vzeli bi mu jo Sovjeti ali pa oficirski kader, ki se ni nikoli mogel postaviti na zapadno stališče in se tudi v vojaškem meteuze ne bi mogel tukaj znajti. Tako lahko danes šahira samo Tito, ko mu zapadni politiki verjamejo od daleč, ne da bi pogledali, če je vsaj malo simpatij za zapadni svet v armadi ali v javnosti sploh. Izgubili bodo s svojo politiko poslednje simpatije jugoslovanskih narodov, če bodo to politiko vodili naprej in s tem radi ali ne radi izgubili v vsakem primeru Jugoslavijo.

3. Svobodni svet mora s konkretnimi potezami pripomoči k ureditvi razmer v Vzhodni Evropi pred ali pa vsaj hkrati z razorožitvijo in mednarodnimi sklepi o koeksistenci.

Kdor reče A, mora reči tudi B. Z rešitvijo nemškega vprašanja se ne bi še resilo evropsko vprašanje, temveč se bo še postrilo, če že sedaj ne jemljemo rešitev nemškega vprašanja na mednarodni višini. Politčna emigracija vzhodnih dežel mora biti hkrati rešena, sicer bo Zapad kar na enkrat stal pred trojanskim konjem: naj še on okrepi posadke na meji, da bi se odkrival nadležnih emigrantov, ali pa jih naj spusti v svojo deželo, da se bo koplčil smodnik za tretjo svetovno vojno. Kdor reče A, mora reči tudi B. Z nemškim vprašanjem se mora rešiti tudi evropsko vprašanje. Iluzija bi bila, če bi kdo mislil, da bo vedno mogoče imeti z ljudskimi demokracijami prijateljske odnose. Sami podjarmljeni narodi jih bodo kačili. In čemu iti tej bodočnosti nasproti. Danes je čas iti drugo pot. Evropa je zmožna v teh velikih preizkušnjah in v strahu pred novim zlomiti po poti sodelovanja na principu narodne suverenosti vseh evropskih narodov, toda nikoli ne more biti sodelovanje z "ljudskimi demokracijami".

4. Svobodni svet more in mora izposlovati to pri Združenih narodih po diplomatski poti. Pogajanja se morajo začeti o usodi teh narodov. Ni dovolj, če Zapad jadikuje, da ima vzhodni blok propagandno mrežo preko celega sveta, temveč ima dolžnost, da prisili ljudske demokracije, da korrigirajo svoja "demokratska" načela, da bodo pustili narode do besede, ki naj bi pod nadzorstvom Združenih narodov izrekli mnenje o svoji bodočnosti. Narodi to zahtevajo in ta zahteva je zadušena z diktaturo in le tu in tam se posreči novim emigrantom prinesiti glas v zapadni svet. Ali bo vse zastoj, vas vprašam?

5. Legalno in na najvišjih mestih morajo govoriti o teh problemih in najtipoti, ki bi vodile k rešitvi. Če bi to nalletelo na velik odpor, ki bi pretel z novo vojno, bi bil s tem

o "enem narodu s tremi imeni", potem zbogom slovenska kultura, književnost, zgodovina, narodna bodočnost!

Jugoslovanski oblastniki so hoteli izsiliti takole preobrazbo. Pisali in govorili so o "jugoslovanskem" narodu. Pojem države so hoteli razširiti tudi na narod. Vsa beograjska politika je dosledno šla za tem. Slovenski liberalci pa so jim zvesto pomagali! Naj "Klic Triglava" še tako brani beograjske politike (Pašič), dejstvo je, ne zakrivajmo si oči, Beograd je šel načrtno za tem, da Slovence, Hrvatete "zedini" na jugoslavski t.j. srbski liniji. Bedasto je, da nekateri mečejo krivdo na Hrvate in njihov separatizem. Če bi ne bilo med Slovenci in Srbi Hrvatov, bi nas Slovence Srbi že davno "pojugo-slovenili". Začeli bi z osnovnim šolstvom, nadaljevalo bi se v višjih šolah, k nam bi pošiljali svoje ljudi, Slovence pa na jug. Kar zadeva jugoslovansko vojsko, držl, da je okrog 80% slovenskih fantov maralo služiti na jugu, kjer so jim vtepal v glavo, da je vsa Jugoslavi- ja le en narod..."

Tudi v dobi med prvo svetovno vojno in ob prevratu leta 1918 je bilo med Slovenci nekaj ljudi, idealistov sicer, ki so govorili in pisali o "troimlenem narodu". Niso uspeli! Ko se enkrat narod zave svoje samobitnosti, je gluh za take le politične zanešenjake! Narod, ki je prešel iz otroške razvojne dobe v moško zrelost, nima smisla za ideje o "narodu s tremi imeni". Ta zamisel je otroško navduša, izd- da bi se zllili v kak "enoten" narod in dopustili, da bi se njihov jezik tekom časa "prilagodil" prilikam, kakršne želijo navadno voditelji, ki bi radi vse poenotili.

Ta zamisel je otroško navduša, izd- da bi se zllili v kak "enoten" narod in dopustili, da bi se njihov jezik tekom časa "prilagodil" prilikam, kakršne želijo navadno voditelji, ki bi radi vse poenotili.

Zgodovina nam poroča o takih le poiskush, ko so poedinci v pre-

Nagonsko sem počepnil in pismo podral. Hrbtina stran ovojnice je bila odtrgana, in tako sem se zagledal v nežno črnilno pisavo na lilijasto belem papirju. Ne vem, kaj mi je reklo, da vsebuje drobno pismo razlago za prijateljev čudno obnašanje. Vem samo to, da sem proti svoji navadi predral vrstice, ki sem jih držal pred očmi:

"...ODKAR SI ODESEL IN SEM OSTALA SAMA Z OTROCI, SE POCUTIM KAKOR MED ZVERMI: OD VSEH STRANI STEGUJEJO SAPE PO MENI. PA NE BODO ME STRLI. OSLABELA SEM, VENDAR SE ZIVIM IN BOM TUDI ŽIVELA. DOČAKALA BOM ODHOD ZA TEBOJ, DRAGI MOJ.

ZAL MI JE, DA ZAME TUKAJ NIHČE NI VEČ ČLOVEK. RESNICNO ZAL MI JE ZA TO SPOZNAVJE, SAJ SEM SE SREČALA Z NJIM NA DOMAČIH TLEH IN TAKO REKOČ MED DOMAČIMI LJUDMI..."

Srbova roka je še vedno pritisakala kljuko na vratih, kot bi se ne mogla odločiti za poslednji obrat. V sobi je plala tišina in samo škripanje zarjavelega železa pod kljuko je pričalo o življenju.

Zabodel sem pogled v Draganovo postavo in glasno izjavil: "Ondesi umazani papir v sneg. Brez vsake časti je."

Takrat se nisem zavedal, da ponavljam neznančev ukaz.

Dragan me je debelo pogledal in ni vedel, kaj si naj misli.

"Včasih se moramo odkrivati preteklosti v celoti, prijatelj," sem povzel. "Samo včasih... za kratke ure morda. V tem ni, seve, nikače nevarnosti, da bi izgubili tudi lepe spomine na lepši čas med domačimi ljudmi. Ta se bo vračal vedno in radi ga bomo sprejeli medse..."

Ne vem, če me je prav razumel, saj sem še sam prvi pomislil na take stvari. Stopil pa je za naslednji trenutek skozi vrata in jih za sabo krepko zapahnil. Napotil se je v mrzlo noč, s svežnjem beograjskega komunističnega papirja v rokah.

Vsi smo si oddahnil. Se hišni gospodar, ki ni razumel besede naših jezikov.

"Čas je, da si zvarimo čaj," je vzkliknil Makedonec in zapri nožič. "Iz mesta sem prinesel nekaj kapljic slabega ruma. Za preganjanje prehlada in žalosti..."

"Prstavil bom vodo na peč. To je vse, kar lahko storim za vas," se je pošalil Zagorčan in dregnil z loncem Pera v bok.

"Čaj? Prav! Sladkorja je tudi še nekaj v zalogi," se je oglasil neznanec in se zbral za zarečo pečo.

Dragan se je vrnil ob pravem času: čaj je bil že na mizi. In njegov bivši "nasprotnik" je postavil predenj skodelico in žlico.

Soba je oživel. Hišni gospodar je vrgel s Perom igralne karte, Makedonec je zalistal po "Wiener Illustrierte", in Zagorec je pohitel z nalivanjem čaja.

Za nas preostale je Dragan smehljaje predlagal igro "Človek, ne jezi se."

Sedel sem za mizo ob neznanca in mu pogledal globoko v oči. Spoznal sem ga. Bil je moj dobri prijatelj.

Nemo sem mu izrekel dobrodošlico in srknil prve požirke vročega čaja z rumom.

dan samo še nov dokaz, čemu naj bi sicer služila koeksi- stenca, ki bi šla preko teh vprašanj? Vzhodu za pripravljajte na novo vojno!

6. Stanje v komunističnih deželah je samo privedlo do tega, da je samo načelna, legalna politika na mestu, da se izognemo usodnim mednarodnim konfliktom. Najti je treba poti, ki bodo izbojevale na najvišjih mednarodnih mestih, poti, ki bodo omogočile narodom v lastnih državah priti do vodstev v svobodnih volitvah. Tukaj so potrebni koraki in napraviti jih je treba proti vsemu odporu Vzhoda. Če jih ne naredimo danes, se pravi, da jih jutri ne moremo. Emigranti apelirajo na celšnje zapada in Združene narode, da korigirajo svoje stališče do emigracije iz vzhodnih dežel s tem, da se preide tako rekoč od ilegalnega dela h legalnemu, ko se predlogi in mnenja emigracije prav tako rešujejo pri Združenih narodih. Sicer so vsi milijoni za gojitev svobodnega duha v vzhodnih deželah zavrnili, ali pa bi res mogli voditi k novim nemcirom, ki bi res mogli voditi do preobrotov v teh deželah, toda do zdrave rešitve nikoli. Trudi se naj tudi Zahod za koeksistenco, saj je to popolnoma lepa ideja v atomskem stoletju, toda znati jo moramo postaviti na prave osnove. Te osnove je treba osvetliti, dati vzhodnim partnerjem v preučitev in zahtevati odgovor. Tako bi se izkazalo kmalu, kdo je imperialist, kaj je zapadna demokracija in kaj je "ljudska" demokracija. Tu je že pač zadnje čas, da pridemo do jasnosti.

o o o

Oficijalna jugoslovanska javnost, ki ustvarja nov svet, bi se morala ustavit ob naslednjih mislih:

1. Vsak uspešni korak k socializaciji vasi je nemogoč. Vsaka ponovna zaostreitev socialnih razmerij v smeri kolektivizacije bo imela usodne posledice. Vodilo bi do revščine in koncev koncev do nemirov. Socializem od tu naprej je nemogoč. Partija more še uspeti z raznimi prepdisi, toda gospodarskega uspeha ne bo dočkala.

2. Današnji voditelji niso delavstvu nič več voditelji, temveč diktatorski aparat, kateremu so delavci postali sredstvo za dosego mednarodnih interesov — (Govor Bulganina v Varšavi julija 1956) — ker niti narodna čustva, niti znanje delavstva po človeka vrednem življenju ne najdejo opravila, ko gre za svetovni socializem. V ta voziček je vprežena tudi Jugoslavija. Ti voditelji niso več delavski voditelji, niso več narodni voditelji in to čuti že samo delavstvo, kmetje in uradništvo.

3. Emancipacija žene je v Jugoslaviji pač doživela naj-

ZAHTEVAJTE!

Z NYLONON OKREPLJENE PETE IN PRSTI

NOGAVICE ZA DELO

TRPEZNEJŠE KOT KATERE KOLI DRUGE

PENMANSOVE NOGAVICE ZA DELO Vam nudijo posebno trpežnost posebno ugodje posebno vrednost. Slog in debelina za vsako delo— Vaš najboljši kup za vsako ceno.

TUDI SPONJE IN GORNJE PERILO

SLAVNI OD 1888

WSr-4

Dundas Foto Studio

Edina slovenska slikarna v Torontu.

Vam se priporoča za ženitovanjska, družinska in vsa ostala slikanja.

1124 College St. Blizu Dufferina

C. SMRDELJ

LE. 4-0202

spet, pot pod kraljevo Jugoslavijo, na jug med "brate" ... V šolah kult "jugoslovanstva" in ne slovenstva, napisani na slovenskih tleh v cirilici. Obiskovalci pravijo da se sliši več "jugoslovensčine" kot slovensčine... Da je to "izenačevanje" pod komunisti svobodno, kdo naj to verjame? Komunist ne pozna svobode. Beograd dikтира in slovenski komunisti pišejo pu tem diktatu v "prostovoljno jugoslovanstvo"!

Če se dotaknemo še usode bosanskih muslimanov, naj prvemo šet da je prav bosanske muslimane besno preganjal "junaški" in tudi od Slovencev hvala Bogu da samo od malega števila-toliko opevani Draža Mihajlovič. Preganjal jih je zato, ker so se smartrali za — Hrvate in so bili lojalni do NDH. Tu je vzrok krvoprelitij "četnikov" in raznih srbskih "vojvod". Sliha in ne svobodna volja je gnala te ljudi, da so se pri ljudskem štetju izjavili za — "jugoslovane", v sre-

pa so ostali to, kar so bili. Toda, ali sploh smemo verjeti komunističnim številkam? Spomnimo se na "ljudske volitve". Vsi kandidati, ki so bili izvoljeni z 99.99% glasovi...

"Klicu Triglava" pa lahko čestitamo k temu "novemu činitelju"! Upamo, da Slovenci ne bodo nikdar postali "jugoslovanski Slovenci", ampak bodo ostali Slovenci brez vseh pridevnikov.

Mirko Geratič

• Studij s pomočjo televizije se dobro obnese. Vseučilišče New York je za poizkus razdelilo študente v dve skupini: ena je poslušala predavanja iz literature v predavalnici na vseučilišču, druga pa je poslušala ista predavanja doma preko televizije. Uspeh: študentje, ki so bili doma, so odnesli boljše uspehe pri izpiti.

večje poiznanje. Tukaj ni prostovoljnega vključevanja ženske delovne moci v proizvodnjo, temveč je finančni sistem potegnul s silo premnogoe žene v delovni proces, da morejo tako biti "napredne". Ta plačilni sistem ima za posledico, da družine z eno plačo ne morejo izhajati. Ko pa imajo dve plači, pa družine niso več. Žena ni več žena, ne more biti več mati, ni enakopravna možu-temveč je moderna sužnja. Prav zaradi revščine, ki ji socialistična družba ne more uteči, tudi tukaj ne bodo mogli ti voditelji najti izhoda.

4. Vsako zaletavanje v Cerkev je brez pomena. Prav v Jugoslaviji se je v meni vzgala vera v besede. "In peklenska vrata je ne bodo premagala." Teror po vojni ni spodenel tla Cerkvi, prav tako ne politika s CMD in prav tako ne noben novi poizkus ne more na stvari nič spremeniti. Vsak nov poizkus, kako bi se jim posrečilo Cerkev zatrei, nam bo zunaj samo povedal, da je delo ljudske demokracije, toda vzel nam ne bo prepričanja, da Cerkev stoji in poživlja svoje življenje tako rekoč v katabombah. In prav to bo prineslo nove čase.

5. Vzgoja v "našo stvarnost" pri mladem rodu je že odpovedala. Tista vaša stvarnost je bila pač umazana, s sovražtvom prežeta, prosta vseh spon, ko človek ni bil več človek. Kar poučujete danes, ni več vaša doktrina, temveč je narodna last in last vsega človeštva in ta mladi rod ne raste vam, temveč narodu. Pred zgodovino ste pač odgovorni, ko ne dopuščate svobodnega kulturnega in političnega življenja. Ta revščina se bo videla z vso jasnostjo šele čez nekaj desetletij. Takrat bomo videli, kaj je še ostalo, kar ima nadčasovno vrednost. Partizanski boji imajo gotovo nadčasovno vrednost, poživljenje teh dogodovčin in vlačenje v centrum narodnega doživljanja je pa že izpeta poezija. Obstoj te socialistične družbe je prav tako ne mogoč, kakor je nemogoča trajna okupacija.

6. Jugoslovanska oblast ne bo mogla več dolgo iti mimo emigracije. Če so leta 1945 bežali ven "izdajalci", kaj smo torej mi, ki po desetih letih zapuščamo domov

ZILJSKA NOŠA

SLOVENSKA NARODNA NOŠA

TRZASKA NARODNA NOŠA

PLES Z JERBASOM

PLES Z MAJOLKO

GORISKA NOŠA

Ilustrirana priloga "Slovenske države"

"Nebesa pod Triglavom"

"THIS IS SLOVENIA"

Space and pictures on page 5
donated by
Mr. MIRKO GERATIČ

NARODNI PLES

VISOKI REJ (ZILJA)

METLIŠKO OBREDJE — MOST

METLIŠKI MOST
Al je kaj trden to vaš most?
Preroža, roža prungarjena.
Triji je kot kamen kust.
Iz česa ste ga zidali.
Iz zlata srebra delali . . .

TRZASKA NOŠA

POTRKANA

REZIJANJA

REZIJANKA
Ko na nardo pridimo,
te naše mlade bidimo,
te naše mlade Rezijankice,
ki majo kratke jankice.
Kratka janka, kradek pas,
kir rase triebe ven čies pas.
Lala, lala . . .

SLOVENSKI NARODNI PLES

POLKA

ADLESIČKO KOLO

ADLESIČKO KOLO
Fruške, jabuke, slive,
mene voli Ivo (Jure),
aja Ivo (Jura) neču,
za druga umret ču . . .

SVATBENI REJC

SVATBENI REJC
Zakoj se' ti dečna ne udaš,
usače lieto tri ujerbarje maš.
jes se njebuen udava,
bon ledek ostava.
čier liepega puebca man,
čier liepega puebca man,

"KMEČKA OHCET"

"NEVESTO PELJEJO"

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ZELE VSEM SLOVEN-
CEM SIROM SVETA IN V DOMOVINI.

iz Toronta

- Družina
- AVGUSTIN KUK
- JOZE POGAČAR
- Družina
- JANEZ VIZINTIN
- Družina
- JANEZ SENICA
- Družina
- ALOJZIJ ŠRIBAR
- Družina
- ING. VICTOR SKOF
- Družina
- V. ČEKUTA
- Družina
- W. KAUKLER
- ZDENE VIZINTIN
- FRANCE TURK
- Družina
- FRANCE STRAH
- Družina
- L. JAMNIK
- VLADIMIR MAUKO
- IVAN CERAR
- Družina
- R. ČUJES
- Družina
- V. TRČEK

iz Chicaga

- Družina dr. Jože Planinšič
- Družina Kristijan Velbi
- Mirko Geratič
- Družina Ludvik in Mara Jelenc
- Družina Lojze in Vera Gregorič
- Družina Frank Karner
- Družina Frank in Marinka Bilban
- Družina Miro in Mojca Krek
- Družina Jože in Gizela Oceppek
- Družina Otmar in Anča Tašner
- Družina Frank Martinčič
- Družina dr. Blaž Korošec
- Janko Burjek
- Pavel Lenassi
- Metod Zerdin
- Družina Jože Virant
- Družina Frank Sedláček
- Silvo Ržanc
- Družina Stanko in Mariji Vlašič
- Dr. Leopold Humar
- Frank Šušteršič
- Družina Anton Skamperle
- Ivan Buč jr. in snt.
- Stanko, Frank in Ivanka Mikec
- Družina Anton Leban
- Družina Janko in Marija Tajčman
- Družina Tone in Julka Gustin
- Družina Dr. Ludvik in Corrine Leskovar
- Družina Mihael in Pavla Arko
- Družina Martin Peharich
- Družina Anton Perko
- Družina Lovro in Stefka Pirc
- Družina Marija Koščak
- Družina Anton in Ljudmila Medved

DRUSTVA, — ČITATELJI

STE PRIPRAVLJENI
NAM POMAGATI

PROSIMO —

- **PODPIRAJTE** Podjetja, ki podpirajo vaš časopis
 - **KUPUJTE** izdelke in poslužite se podjetij, ki oglašujejo v vašem časopisu
 - **OB** nakupu doidečnega oglaševanega predmeta, povežite prodajalca, DA STE VIDELI OGLAS V NAŠEM ČASOPISU.
 - **S TEM** POMAGATE pri izboljševanju našega lista.
 - **POMNITE** — to je VAS list, ki se bori, da ostane naš jezik pri življenju — in služi naši skupnosti v Kanadi.
- POMAGAJTE NAM
POMAGATI VAM!

GINA LOLOBRIGIDA
NA OBISKU V MONTREALU

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Za SNZ, predsednik: Dr. A. Kuk. Za uredniški odbor: Dr. R. Čujes. Tehnična stran in oglaš: V. Mauko.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 3.-\$, za Argentino 20, pezov, za Brazilijo 50 kruzairov, za Anglijo 15 šilingov, za Avstrijo 30 šilingov, za Avstralijo 2.- avstr. L., za Italijo in Trst 600.- lir, za Francijo 500.- frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi Slovenske poti.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

2 centa na vsako žensko glavo v ZDA, toda ameriški narod kot celota porabi komaj 3 cente na osebo za raziskovanje stvari, ki se dogajajo v človeški glavi.

BLED

Travel Service

6113 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio, Telef. EX. 1-8787 ureja vse potrebno za potovanje v domovino in druge dežele. Preko trdke Bled lahko pošljete svojim domačim živilske pakete, denar, šivalne stroje, radio aparate, kolesa in podobno. Postrežba zanesljiva, cene zmerne. Bled Travel Service sprejema tudi pismena naročila.

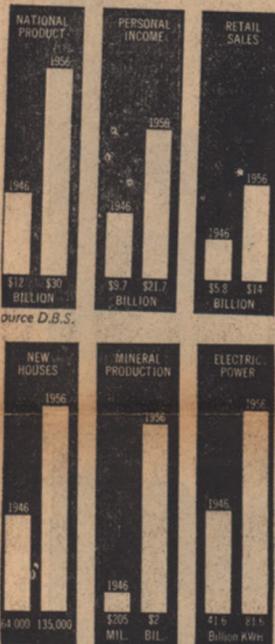
MARY LINDA BEAUTY SALON

4 Short Street OR. 3400
(Eglinton in Dufferin)
Mrs. S. GLAC

Prosimo, poravnajte naročnino!

Darujte v tiskovni sklad "Slovenske države"!

Zlato desetletje Kanade 1948-1957

Priložena ilustracija ponazarja velikanski napredek, ki ga je doživela Kanada v zadnjem desetletju. Številke in ilustracije govore same za sebe.

Delovni teden se je skrajšal in v večini primerov prevladuje 40 urni teden, verjetna življenska doba se je dvignila v zadnjih 15 letih za moške za 5 let in za ženske za 7 let. Na dnevno življenje je močno vplivala električna industrija, ki je zrasla v eno najvažnejših industrij. Kanada igra tudi važno vlogo v atomski energiji. Število televizijskih aparatov je po uvedbi kanadskih postaj naraslo od 146.000 na 1.400.000 in še vedno narašča. Število registriranih avtomobilov je naraslo od 1.400.000 l. 1956, na

527 Bloor St. W.
Toronto, Ont.
LE. 2-4404

NAVECJE SLOVANSKO PODJETJE

V TORONTU

OSSINGTON — COLLEGE

\$2.000. Naplčila zidana hiša 7 sob, 2 kuhinji, parno ogrevanje avtomatično na olje, veliki vrt, prostor za garažo. Samo ena odprta hipoteka za dobo 9 let.

DOVERCOURT — DUNDAS

\$3.500. Naplčila zidna hiša 8 sob, 2 kuhinji, parno ogrevanje, veliki vrt, lahko izplačevanje hipoteke.

BLOOR — SPADINA

\$5.000. Naplčila, zidna hiša, i vrstna za odajanje sob, 9 sob, 2 kuhinji visoka klet pod celo hišo in suha. Parno ogrevanje avtomatično na olje ena odprta hipoteka.

POLEG TEH IMAMO MNOGO DRUGIH HIS V RAZLIČNIH PREDELIH MESTA. ZA OBSIRNEJA POJASNILA TELEFONIRAJTE NAŠEMU SLOVENSKEMU AGENTU.

S. KALUZA
LE. 2-4404

VESEL PRAZNIK VSTAJENJA ZELE VSEM SLOVENCEM
PO ŠIRNEM SVETU PRIJATELJI IZ CLEVELANDA.

4.218.000 v l. 1956.

Kanadska proizvodnja nafte je narasla v zadnjih 10 letih za 2500 % in krije 3/4 domače porabe. Proizvodnja železa se je dvignila trikratno od 1944 da 1956, odkritje urana je spremenilo cele predele dežele. Obilica vode in cenene električne energije omogoča Kanadi, da je drugi največji svetovni proizvajalec aluminija, čeprav nima boksita (za 1 tona aluminija potrebujejo 20.000 kwh). Dve tretjini vodne poti sv. Lovrenca sta izgotovljeni.

Prebivalstvo Kanade je naraslo v

zadnjih 10 letih za 3 1/2 milijona ljudi. Kljub temu je dežela sorazmerno redko naseljena in bo potrebovala poleg navarnega prirastka še znatno število priseljenčev, da bodo mogli uspešno izkoriščati možnosti gospodarskega napredka Kanade v bodočnosti.

• **Sole v New York doživljajo zadnje čase velike težave**, ker se množe primeri mladinskega hudodelstva. Več sto otrok so morali izključiti in v nekaterih šolah so morali nastavitv policajce, da skrbijo za red.

Vesele in upanja polne velikonočne praznike vsem prijateljem slovenskega državnega gibanja po širnem svetu želi.

Slovenska Narodna Zveza za Ameriko v Chicaga.

Izpolnite svojo državljsansko dolžnost

Od volitev do volitev se večja število slovenskih priseljenčev v Kanado, ki so medtem dobili državljanstvo in s tem tudi odgovornost za upravo države in javnih ustanov. Izvajanje volilne pravice je epa izmed oblik, kako morejo državljani vplivati na vodstvo države. Zato pozivamo vse, ki so do volitve upravičeni, da grede volit. VOLITE PO SVOJEM NAJBOLJSEM PREPRICANJU KANDIDATA, KI BO PO VAŠEM MNENJU NAJBOLJE SKRBEI ZA OBČO BLAGINJO, TODA NE OSTANTE DOMA. VOLI, KOGAR HOČES, TODA VOLI ZAGOTOVO!

Novice

- **Poljski kardinal Wyszyński** in drugi škofje Poljske se ne bodo mogli udeležiti stoletnih proslav v Lourdesu, ker morajo biti doma. "Naši škofje so v tako nenavadnem položaju, ker gre za več zelo delicatnih vprašanj, da morajo ostati doma, da varujejo zaklade vere, Cerkev in Boga."
- **Večratna pobeza v Floridi** je

zvišala cene zimske zelenjave in sadja.

- **Nizozemska bo letos proizvela prvi osebni avtomobil.**
- **Sola za kanadske poslance.** Ker mnogo kanadskih poslancev ne obvlada francoščine, ki je tudi uradni jezik Kanade, in ker so začeli francosko govoreči poslanci uporabljati francoščino v vedno večjem obsegu, so angleško govoreči poslanci hvaležni sprejeli pobudo Edouarda Pelouquina, ki ima lastno šolo v Montrealu, da jih učijo francoščine. Za 64 ur pouka računa \$50.- in v 200 urah upa doseči, da bodo poslanci znali govoriti francosko, če bodo seveda ponovno izvoljeni, ker je bilo to zasedanje prekratko, da bi končali tečaj.
- **Nekaj je narode.** Pri zasliševanjih v amerškem kongresu je izjavil Rear Admiral Hyman G. Rickover: Morda se boste smejali, če povem, da je predvidela ameriška industrija za domače kodranje las za raziskovanje, kako izboljšati izgled človeških las vsoto, ki odgovarja

Postani član slovenskega državnega gibanja!

je gotovo. Ljudske demokracije bodo odmrle in ne bo več dveh ali treh demokracij, temveč bo ena in takrat bo sele koeksistena možna. Kdor ima življenje v sebi, tega bo bodočnost, bolje rečeno, ta bo imel lahko svoj delež v bodočnosti.

"Katoličan" izpred vojne se mona preroditi. Če je katoličan, naj bo katoličan. Komunist iz revolucije nima mesta v bodočnosti. Njegov princip, naj bi bili vsi komunisti, je prav tako nemogoč, kakor je na naši strani želja, da bi bili vsi v katoliški akciji. Kdor ima življenje v sebi — in katoličan ga mora imeti — tega bo bodočnost. Katoličan ima prednost v tem, damu njegov nauk zapoveduje sovražnike ljubiti in je tako vedno življenski. Vedno lahko zmaga, če hoce. Ljubite sree, ki bo z dejanji ljubilo, bo naredilo več kakor pa šahiranje politikov, ki imajo svoje armade za seboj.

Da me ne bi kdo napačno razumel z mojo koeksistenco. Če predvidevam, da bi moral biti katoličan v novi družbi križanec. Prav nasprotno, Cerkev v teh deželah se je pomladila in je vera postala spet bistvo človeka-ni torej obrabljena obleka dveh tisočletij — in tak katoličan ima mesto v bodočnosti. In ob tem katoličanu tudi še kdo, če se mu ne bo dalo biti na prvi korak katoličan — ali pa tudi nikoli. To je moja koeksistena. In v to gremo lahko s ponosom.

4. Dokler je v dmovini "ljudska demokracija", mora biti v inozemstvu emigracija vedno čujeca, politično in kulturno tvorna, ker to zahteva bodočnost narda. Sele takrat ko bo v domovini mesta za vse, bo zunaj delo prenehalo in se bo vse preneslo na domovino, da bi na revščini, ki vlada danes, čimprej zraslo nekaj, kar bi slovenski narod lahko obdržalo na slovenski grudi. Zemlja je doma, tovarne so doma, delovne roke so doma, vsemu temu je treba dati le sree, ki bo pognalo to v tek. Bodočnost terja teh ljudi.

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ.)

SLOVO OD KANADSKE ZIME

(Nadaljevanje s četrte strani.)

Emigracijo iz leta 1945 bi opomnil samo na nekaj misli. 1. Socialne krivice se niso dovoljni razlog, da bi smeli delati proti režimu. Še manj bi smeli, če bi skušali narodno gospodarstvo tako zasukati, "da bi prišli spet na svoje". Treba bo ponovno najti novo pot. Kolo časa se nikoli ne zavrti nazaj. Resitantu bo treba znati razbičanemu narodu in mu spet občikovati dušo v literaturi in politiki

2. Ker je odločen premik v naši domovini odvisen tudi od ostalih svetovnih

dogodkov, je predvsem naša naloga v tem, da v svetovni javnosti razmišljamo o usodi jugoslovanskih narodov. Naše delo je vsaj nekeje popraviti ofielcno mnenje v domovini, ki najde pot tudi v svetovno javnost z namenom, da tukaj ustvarja, ugodno ozračje. Če to storimo zunaj, smo že veliko napravili, pa vendar še ne vse. Studirati je treba z ozirom na stanje doma, ki ga je treba seveda najprej poznati, nove oblike družbenega in gospodarskega življenja. Ni to nemogoča misel, ker imamo zunaj prednosti in seveda tudi neugodnosti, kar imajo prav tako tudi različne struje v domovini. Emigraciji od leta 1945 je domovina v megli, ljudem v domovini pa je celotni svet namišljeni svet. Torej nihče ni na boljšem.

Treba je poiskati zveze. Treba je začeti razpravljati z najrazličnejšimi elementi v domovini, ker bi se s tem posrečilo mogoče prebiti led. Naš "prav" ne velja nič, in ravno tako ne onih v domovini, temveč veljal bo fisti, ki bo izbojevan.

3. Bodočnost bo morala dati vsem častno mesto v domovini. Narod bi sele v volitvah pokazal, kakšno vlado hoče imeti. "Vsaka križarska vojna bi bila proti duhu koeksistence." Jaz sem za koeksistenco, ker mi to štiti pravice do razvoja osebnosti. Ker nismo danes še zrel za to koeksistenco, moramo čakati na dvoje, toda čas bo prinesel to s seboj, to